

Poročilo o spremljanju strukture odprtega kurikula v programih poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja

PRI NASTAJANJU PUBLIKACIJE SO SODELOVALI:

Avtorja: Igor Leban in Tatjana Patafta

Analiza anket: Metod Češarek, Jelka Čop, Anica Justinek, Davorin Majkus, Jana Ravbar, Marija Šibanc, Alenka Turičnik in Helena Žnidarič.

Lektoriranje: Mirjam Sterle

Oblikovanje: Kofein dizajn d.o.o.

Založnik: Center RS za poklicno izobraževanje

Ljubljana, avgust 2012

Publikacija o spremljanju strukture odprtega kurikula je pripravil Center RS za poklicno izobraževanje v okviru projekta ESS Učinkovita implementacija izobraževalnih programov in zagotavljanje kakovosti 2010-2012, in sicer v sklopu aktivnosti Razvoj izvedbenega kurikula. Pripravo publikacije je omogočilo sofinanciranje Evropskega socialnega sklada Evropske unije in Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2008-2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja. Vsebinska gradiva v nobenem primeru ne odražata mnenja Evropske unije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

377.016(0.034.2)

LEBAN, Igor
Poročilo o spremljanju strukture odprtega kurikula v programih poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja [Elektronski vir] / avtorja Igor Leban in Tatjana Patafta. - El. knjiga. - Ljubljana : Center RS za poklicno izobraževanje, 2012

Način dostopa (URL): <http://www.cpi.si/mediji/publikacije.aspx>

ISBN 978-961-6904-05-6 (pdf)
1. Patafta, Tatjana
263041792

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons:
Priznanje avtorstva – nekomercialno – deljenje pod enakimi pogoji.

KAZALO

1	UVOD	4
2	METODOLOGIJA	5
2.1	OSNOVNI NAMEN IN PODROČJA EVALVACIJE	5
2.2	RAZISKOVALNA METODA	5
2.3	OPIS VZORCA	5
2.4	INSTRUMENT ZA ZBIRANJE PODATKOV	6
2.5	STATISTIČNE METODE ZA OBDELAVO PODATKOV	6
3	REZULTATI IN INTERPRETACIJA	7
3.1	ANALIZA STRUKTURE ODPRTEGA KURIKULA	7
3.2	ODPRTI KURIKUL V PROGRAMIH POKLICNEGA IN SREDNJEGA STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA V ŠOLSLEM LETU 2011/2012	8
3.3	ODPRTI KURIKUL V PROGRAMIH SREDNJEGA POKLICNEGA IN SREDNJEGA STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA V ŠOLSLEM LETU 2009/2010	16
3.4	PRIMERJAVA STRUKTUR ODPRTEGA KURIKULA	19
4	UGOTOVITVE SPREMLJANJA	25
4.1	SPLOŠNE UGOTOVITVE	25
4.2	UGOTOVITVE, POVEZANE S SKLOPI EVALVACIJE	26
5	ZAKLJUČEK	27

1 UVOD

Odpri kurikulum se je kot novost pojavil v programih poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja v prenovi programov, ki se je zaključila 2008. Uvajanje novosti v izobraževalni sistem spremlja veliko vprašanj in dilem. Pravočasno zaznavanje in odzivanje je za oblikovanje ustreznih rešitev ključnega pomena. Ustrezne odgovore pogosto najdemo v rešitvah, ki imajo strokovno podlago in spremljanje dogajanja v praksi, ugotovitve, kako se uresničujejo usmeritve prenove izobraževalnih programov, je mogoče preverjati s spremljanjem oziroma evalvacijo.

Zainteresirana strokovna javnost je že večkrat iskala odgovore na vprašanja, kako šole oblikujejo odprti kurikulum, kakšne principe uporabljajo, čemu dajejo prednost itd. Tako se je porodila zamisel, da bi s široko zasnovano evalvacijo dobili dober pogled na trenutno stanje na tem področju, zato smo v spremljavo želeli vključiti čim širši krog izvajalcev izobraževalnih programov.

Za večino programov srednjega poklicnega izobraževanja in srednjega strokovnega izobraževanja so bili podatki o strukturi odprtega kurikula po primerljivi metodologiji zbrani za šolsko leto 2009/2010. Spremljanje odprtega kurikula, ki je bilo opravljeno spomladi 2010 je zajelo predvsem sistemsko plat uvajanja odprtega kurikula v poklicno in strokovno izobraževanje v Sloveniji. Že takrat se je pokazalo, da bi bilo smiselno pogledati, kaj se dogaja s strukturo odprtega kurikula po šolah, kako se novost uveljavlja in udejanja ter s katerimi stranpotmi se pri tem šole srečujejo. Razgovori z ravnatelji in učitelji so pokazali, da je celovita analiza tega področja smiselna in potrebna in da je lahko dobra podlaga za usmerjanje šol in nadaljnji razvoj odprtega kurikula.

Pridobili smo podatke o strukturi odprtega kurikula za raven srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja. V tej evalvaciji je sodelovalo 82 % šol, zato lahko trdimo, da so rezultati obeh evalviranih ravni za to obdobje reprezentativni. V evalvaciji, ki smo jo izvedli spomladi 2012 so bili zajeti izobraževalni programi nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega in poklicno tehniškega izobraževanja ter poklicnega tečaja. Sodelovale so vse šole in vsi zavodi, ki usposablajo

tudi mlade s posebnimi potrebami (skupaj 121 šol in zavodov), tako visoka stopnja sodelovanja pa daje zelo verodostojno sliko o strukturi odprtega kurikula v šolskem letu 2011/2012.

Predstavitev osnovnih pojmov

Odpri kurikulum je del izobraževalnega programa, ki ga določi šola v sodelovanju s predstavniki podjetij, obratovalnic, zavodov ali drugih organizacij socialnih partnerjev v lokalnem ali regionalnem okolju.

Moduli odprtega kurikula so programske enote, ki samostojno ali priključene drugim predmetom ali strokovnim modulom sestavljajo odprti kurikulum.

Termin »**struktura odprtega kurikula**« je pojem, ki v spremljavi zajema informacije o:

- poimenovanju modulov,
- kategorizaciji modulov odprtega kurikula, saj je praksa šol pri oblikovanju modulov pokazala različne rešitve npr. oblikovanje modulov, ki vključuje razširitev ciljev strokovnih modulov ali splošnoizobraževalnih predmetov izobraževalnega programa, osnovanje popolnoma novih modulov, uporabo izbirnih modulov ali modulov oziroma predmetov iz nekega drugega izobraževalnega programa,
- številu modulov, ki sestavljajo odprti kurikulum v določenem izobraževalnem programu,
- delitvi dijakov v skupine, ki je zaradi posebnosti izvajanja potrebna zaradi doseganja ciljev modula,
- deležu praktičnega izobraževanja kot sestavnemu delu modulov odprtega kurikula,
- kreditnem ovrednotenju modulov odprtega kurikula,
- razporeditvi modulov odprtega kurikula v letnike izobraževalnega programa oziroma izvajanju modulov preko več letnikov izobraževalnega programa,
- možnosti izbire med moduli odprtega kurikula, ki jih daje šola v okviru enega ali več izobraževalnih programov, ki jih izvaja šola ali zavod,
- izdelanosti katalogov znanja za module odprtega kurikula.

2 METODOLOGIJA

2.1 Osnovni namen in področja evalvacije

Osnovni namen evalvacije je ugotoviti, kakšno je trenutno stanje pri načrtovanju, oblikovanju in izvajanju modulov odprtega kurikula v šolah in zavodih, ugotoviti skladnost z dosedanjimi dogovori in priporočili za odprti kurikulum ter prepoznati morebitne trende v razvoju odprtega kurikula. Želimo tudi ugotoviti, ali obstajajo pomembne razlike med značilnostmi odprtega kurikula srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja.

Cilji evalvacije so ugotoviti:

- kako šole in zavodi oblikujejo strukturo odprtega kurikula,
- kakšne rešitve se uveljavljajo v praksi pri oblikovanju odprtega kurikula,
- ali so in če so, kakšne so razlike med obdobji, ko sta bili izvedeni spremljavi,
- katere značilnosti in trendi se pojavljajo pri oblikovanju odprtega kurikula na posamezni ravni poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja.

Osnovna področja evalvacije so:

- vsebinska usmerjenost modulov odprtega kurikula,
- časovni obseg modulov odprtega kurikula,
- izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine,
- vključenost praktičnega izobraževanja v module odprtega kurikula,
- kreditno ovrednotenje modulov odprtega kurikula,
- porazdelitev modulov po posameznih letnikih izobraževalnega programa,
- možnost izbirnosti modulov odprtega kurikula,
- pokritost modulov odprtega kurikula s katalogi znanja.

2.2 Raziskovalna metoda

V raziskavi smo uporabili raziskovalne metode, ki temeljijo na analizi podatkov zbranih z anketnim vprašalnikom in statistično deskriptivno raziskovalno metodo, s katero opisujemo pojave.

2.3 Opis vzorca

V evalvaciji so bili predmet proučevanja moduli odprtega kurikula. Enota vzorca [n] je en modul iz strukture odprtega kurikula v enem izobraževalnem programu na eni šoli.

Leta 2010 smo izvedli evalvacijo na vseh šolah v Sloveniji, ki izvajajo programe srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja in so imele v posameznem izobraževalnem programu v šolskem letu 2009/2010 vpisanih najmanj 10 dijakov. Izpolnjene anketne vprašalnike je poslalo 96 šol, torej 83 % tistih šol, ki so bile povabljene k sodelovanju.

V letu 2012 smo realizirali evalvacijo strukture odprtega kurikula na vseh slovenskih šolah za vse izobraževalne programe, ki jih izvajajo na ravni nižjega poklicnega izobraževanja, srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja, poklicno tehniškega izobraževanja in poklicnega tečaja. Prav tako so bili v raziskavo zajeti vsi zavodi prej omenjenih ravni ki izvajajo prilagojene izobraževalne programe za dijake s posebnimi potrebami.

Analiza je zajela vse odprte kurikule vseh izobraževalnih programov na vseh šolah. Zajeli smo podatke o vseh modulih odprtega kurikula, ki so jih posredovale šole in zavodi glede na svojo ponudbo za dijake. V analizi smo jih prikazali kot izvedene module, ne glede na to, ali so jih šole in zavodi dejansko tudi izvedli v opazovanih letih.

Preglednica v nadaljevanju prikazuje velikost vzorca, ki je bil zajet v spremljavi strukture odprtega kurikula ter število izobraževalnih programov, iz katerega je bil oblikovan vzorec v letu 2010 in 2012.

Preglednica 1: velikost vzorca v spremljavi strukture odprtega kurikula

Raven izobraževanja	Število izobraževalnih programov v spremljavi	Število struktur odprtega kurikula – velikost vzorca [n]
srednje poklicno izobraževanje	27	156
srednje strokovno izobraževanje	34	189
SKUPAJ 2010	61	345
nižje poklicno izobraževanje	10	39
srednje poklicno izobraževanje	60	218
srednje strokovno izobraževanje	42	205
poklicno tehniško izobraževanje	25	109
poklicni tečaj	3	7
SKUPAJ 2012	140	578

2.4 Instrument za zbiranje podatkov

Pripravili smo zaprt vprašalnik, ki je zajemal 9 sklopov, izpolnjevale pa so ga osebe, ki so na šolah in zavodih odgovorne za oblikovanje odprtega kurikula v izobraževalnih programih. Vprašalnik je bil izdelan v obliki zbirnika, v katerega so anketiranci vpisovali podatke o strukturi odprtega kurikula.

2.5 Statistične metode za obdelavo podatkov

Podatki so statistično obdelani na nivoju deskriptivne in inferenčne statistike. Pri tem smo uporabili frekvenčno distribucijo (f , $f\%$) atributivnih spremenljivk ter osnovno deskriptivno statistiko numeričnih spremenljivk (mere srednje vrednosti in mere razpršenosti).

3 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Obdelava in analiza podatkov, ki smo jih dobili z vprašalniki, je potekala ločeno po ravneh poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja. Na ravni srednjega poklicnega izobraževanja in srednjega strokovnega izobraževanja je prikazana primerjava med obema obdobjema, ko je bila izvedena spremljava, prikazani pa so tudi skupni rezultati.

Pri obdelavi podatkov smo ugotovili, da so pri posameznih sklopih vprašanj razlike med ravnmi izobraževanja majhne, zato rezultate prikazujemo skupaj. Ugotovili smo tudi, da zaradi majhnega vzorca, ki smo ga imeli na ravni poklicnega tečaja prihaja pri prikazu deležev do odstopanj, ki jih v interpretaciji nismo mogli argumentirano pojasniti.

Zaradi aktualnosti podatkov smo v nadaljevanju najprej predstavili rezultate analize, ki je bila opravljena v letu 2012, analizo iz leta 2010 pa smo uporabili za primerjavo in sklepanje o trendih oblikovanja odprtega kurikula.

3.1 Analiza strukture odprtega kurikula

Ker smo analizirali strukture odprtega kurikula na vseh ravneh smo ugotovili, da se strukture odprtega kurikula v različnih izobraževalnih programih iste ravni med seboj precej razlikujejo, zato smo obseg odstopanj raziskali. Ugotovitve so predstavljene v točki 3.1.1.

3.1.1 Skladnost strukture odprtega kurikula z izhodišči za pripravo izobraževalnih programov

Pri proučevanju odprtega kurikula nas je zanimalo, v kolikšni meri so pripravljavci izobraževalnih programov uspeli slediti Izhodiščem za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja (2001), ki omenjajo 20-odstotni delež odprtega kurikula.

Po metodologiji, ki je uporabljena v Izhodiščih smo v predmetnikih vseh izobraževalnih programov, zajetih v evalvaciji opravili izračune deležev in dobili rezultate, ki so prikazani v naslednji preglednici.

Preglednica 2: Obseg odprtega kurikula v izobraževalnih programih po posameznih ravneh izobraževanja

Raven izobraževanja	Število kreditnih točk	Obseg – število ur	Delež odprtega kurikula v izobraževalnih programih v %
nižje poklicno izobraževanje	23 - 26	435 - 612	15,4 - 20,7
srednje poklicno izobraževanje	9 - 30	173 - 657	4,5 - 17,2
srednje strokovno izobraževanje	6 - 33	108 - 595	2,3 - 14,2
poklicno tehniško izobraževanje	5 - 13	136 - 277	5,5 - 12,1
poklicni tečaj	4 - 5	80 - 112	6,8 - 10,0

Rezultati v preglednici kažejo na dejstvo, da se je delež bolj ali manj približal vrednosti, ki jo navajajo Izhodišča. Zanimivo je, da se izobraževalni programi nižjih ravni bolj približajo vrednosti 20 %, z višanjem ravni izobraževalnih programov pa delež odprtega kurikula upada.

3.1.2 Razvrščanje modulov odprtega kurikula po statusih

V anketnem vprašalniku smo želeli izvedeti, kakšen status ima posamezen modul odprtega kurikula glede na vsebino, namen ali položaj, ki ga ima v izobraževalnem programu.

Tako smo status modula razdelili v naslednje kategorije:

- A – splošnoizobraževalni predmet, ki je sestavni del nekega drugega nacionalnega izobraževalnega programa;

- B – splošnoizobraževalni predmet, povezan s stroko;
- C – dodane ure k obstoječemu splošnoizobraževalnemu predmetu (oblikovan modul z imenom, ki v predmetniku že obstaja);
- Č – nov strokovni modul, ki je bil izdelan na šoli;
- D – dodane ure k obstoječemu strokovnemu modulu;
- E – izbirni strokovni modul v okviru nacionalnega izobraževalnega programa;
- F – obvezni strokovni modul v okviru drugega nacionalnega izobraževalnega programa;
- G – izbirni strokovni modul v okviru drugega nacionalnega izobraževalnega programa;
- H – modul za odpravo pomanjkljivega predznanja dijakov;
- I – modul kot priprava dijakov na zaključni izpit oziroma poklicno maturo;
- J – drugo.

V status »drugo« (J) so na vseh ravneh izobraževalnih programov razvrščeni moduli odprtega kurikula, ki jih po imenu sodeč ni bilo mogoče razvrstiti v nobeno drugo kategorijo.

Rezultati po ravneh poklicnega oz. strokovnega izobraževanja so priazani v nadaljevanju.

3.2 Odprti kurikul v programih poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja v šolskem letu 2011/2012

Pri analizi podatkov iz posameznih sklopov anketnih vprašalnikov smo ugotovili, da so razlike med posameznimi ravnmi tako majhne, da jih lahko prikažemo skupaj in interpretiramo kot celoto.

Izbirnost modulov odprtega kurikula

Zanimalo nas je, ali so v strukturah odprtega kurikula obstajajo izbirni moduli, saj to ni normativno določeno. Šole in zavodi se o tem prosto odločajo. Rezultati te analize so prikazani v naslednji preglednici.

Preglednica 3: Izbirnost modulov odprtega kurikula

Raven izobraževanja	Število vseh modulov v strukturah odprtih kurikulov	Število izbirnih modulov	Delež izbirnih modulov odprtega kurikula v %
nižje poklicno izobraževanje	139	13	9,3
srednje poklicno izobraževanje	1284	123	9,6
srednje strokovno izobraževanje	1493	262	17,5
poklicno-tehniško izobraževanje	399	42	10,5
poklicni tečaj	17	5	29,4

Možnost izbirnosti med moduli odprtega kurikula je pričakovano nizka v programih poklicnega izobraževanja. Zaradi različnega števila izbirnih modulov odprtega kurikula, tudi ko primerjamo strukture odprtega kurikula v istem izobraževalnem programu, ne moremo posplošiti rezultatov v trditev, da je izbirnost v odprtem kurikulumu izobraževalnih programov na višjih ravneh za povprečnega dijaka večja.

Veliko odstopanje pri poklicnem tečaju je nastalo zaradi velike izbirnosti med moduli odprtega kurikula v enem izobraževalnem programu, ki je v celotnem vzorcu močno zastopan.

Katalogi znanja modulov odprtega kurikula

Katalog znanja je dokument, v katerem so opredeljena znanja, spretnosti in kompetence, ki naj bi jih dijaki dosegli pri strokovnih modulih izobraževalnega programa. Če je šola ali zavod sam oblikoval module odprtega kurikula, je zanje moral izdelati kataloge znanja. V anketi smo ugotavljali, koliko modulov odprtega kurikula ima izdelane kataloge znanja. Ugotovitve smo prikazali v naslednji preglednici.

Preglednica 4: Delež modulov odprtega kurikula, ki imajo izdelan katalog znanja

Raven izobraževanja	Število vseh modulov v strukturah odprtih kurikulov	Število modulov, za katere je izdelan katalog znanja	Delež modulov odprtega kurikula z izdelanimi katalogi znanja v %
nižje poklicno izobraževanje	139	124	89,2
srednje poklicno izobraževanje	1284	1115	86,8
srednje strokovno izobraževanje	1493	1300	87,1
poklicno-tehniško izobraževanje	399	356	89,2
poklicni tečaj	17	13	76,5

Rezultati kažejo, da je delež modulov odprtega kurikula, ki imajo izdelane kataloge znanja visok, saj samo dobra desetina modulov nima izdelanih katalogov znanja. Zanimivo je, da so deleži precej izenačeni kljub zelo različnemu številu modulov odprtega kurikula na posameznih ravneh. Izjema je poklicni tečaj, kjer je delež pokritost precej nižji, vendar pa analiza ne razkriva vzrokov za tako stanje.

Kreditno vrednotenje modulov odprtega kurikula

Primerjava kreditnega vrednotenja modulov odprtega kurikula med posameznimi ravni izobraževanja ni pokazala pomembnih odstopanj. Pridobljeni podatki kažejo, da so šole in zavodi uveljavili enake principe vrednotenja na vseh ravneh izobraževanja, ki so jih v času evalvacije izvajali.

V preglednici v nadaljevanju prikazujemo delež kreditno ovrednotenih modulov odprtega kurikula.

Preglednica 5: Delež kreditno ovrednotenih modulov odprtega kurikula

Raven izobraževanja	Število vseh modulov v strukturah odprtih kurikulov	Število modulov, ki so kreditno vrednoteni	Delež kreditno vrednotenih modulov odprtega kurikula v %
nižje poklicno izobraževanje	139	122	87,8
srednje poklicno izobraževanje	1284	1103	85,9
srednje strokovno izobraževanje	1493	1246	83,4
poklicno-tehniško izobraževanje	399	354	88,7
poklicni tečaj	17	15	88,2

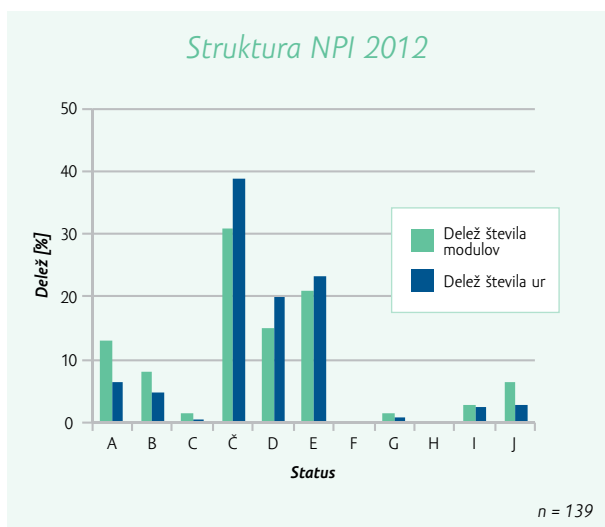
Rezultati kažejo, da je delež kreditno ovrednotenih modulov odprtega kurikula med 80 in 90 %. Na rezultat je vplivalo dejstvo, da nekaj šol v vprašalnikih o strukturi odprtega kurikula za programe, ki jih izvajajo ni navedlo števila kreditnih točk za module odprtega kurikula. Pričakovali smo višji delež kreditno ovrednotenih modulov, saj so praktično v vseh izobraževalnih programih prve generacije že zaključile izobraževanje, zato so bile tudi strukture odprtih kurikulov v celoti določene.

3.2.1 Nižje poklicno izobraževanje (NPI)

Na ravni nižjega poklicnega izobraževanja je bilo v spremljavo zajetih 10 izobraževalnih programov, ki so jih izvajali na 36 šolah in zavodih. Analizirali smo 39 struktur odprtega kurikula.

Status modulov odprtega kurikula

Na spodnjem grafikonu je prikazana porazdelitev modulov odprtega kurikula glede na status, ki so ga opredelili anketiranci v vprašalniku pri vsakem modulu odprtega kurikula.

Grafikon 1: Status modulov odprtega kurikula v programih nižjega poklicnega izobraževanja

Iz grafikona vidimo, da je največji delež modulov z oznako Č, sledijo pa E in D. To kaže na močno usmerjenost odprtega kurikula k strokovnim znanjem. Novi strokovni moduli izdelani na šoli (Č), izbirni strokovni moduli (E) in dodane ure strokovnim modulom (D) zajemajo 66,8 % števila vseh modulov odprtega kurikula na tej ravni oziroma 82,2 % razpoložljivih ur za module odprtega kurikula. Glede na dejstvo, da so programi nižjega poklicnega izobraževanja predvsem strokovno oziroma praktično usmerjeni, je taka naravnost struktur odprtega kurikula pričakovana. Zanimivo je tudi, da so vsi moduli odprtega kurikula s statusom A (splošno izobraževalni predmet) angleščina.

Zanimiva so tudi poimenovanja modulov odprtega kurikula s statusom J (drugo), kjer smo našli imena kot so: Kultura in jaz, Vstop v zaposlitev, Zdravo preživljanje mladosti, Spoznavajmo sebe in druge, Zabavna elektronika, ...

Časovni obseg modulov odprtega kurikula

Analiza števila ur modulov je pokazala, da so šole in zavodi oblikovali module odprtega kurikula v zelo velikem razponu, saj je ta od 29 do 448 ur, statistično povprečno pa modul traja 141 ur. Značilni za to raven so moduli z velikim številom ur, ki se izvajajo v 1. in 2. letniku izobraževalnega programa. Zasedili smo 7 modulov (5 %), ki so trajali več kot 300 ur.

Izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine

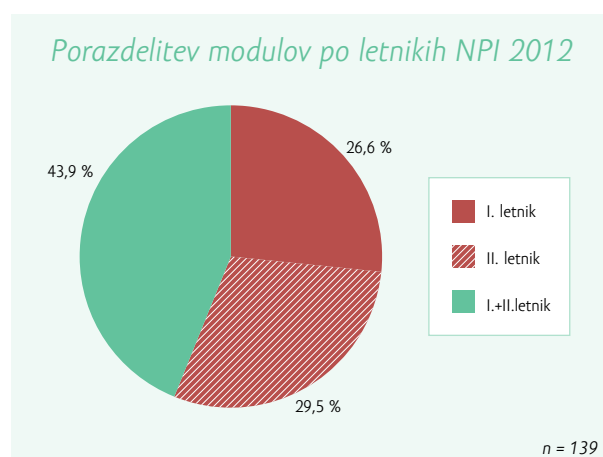
Rezultati ankete kažejo, da so šole in zavodi predvideli delitve dijakov v skupine samo v 29 modulih odprtega kurikula (20,9 % vseh modulov). Moduli, pri katerih smo zasledili delitev dijakov v skupine trajajo od 32 do 310 ur, povprečno pa je 132 ur delitev. Pri izračunu smo upoštevali module odprtega kurikula, v katerih je bila delitev uveljavljena. Iz imen modulov smo sklepali, da so vse delitve dijakov v skupine uveljavljene zaradi izvajanja praktičnega pouka.

Vključenost praktičnega pouka v module odprtega kurikula

Praktični pouk se kot sestavni del pojavlja v 52,5 % vseh modulov odprtega kurikula. Tovrstni moduli trajajo med 29 in 448 urami, povprečno pa je bilo v teh modulih 147 ur praktičnega pouka. Zanimivo je, da se je pri vseh 8 modulih odprtega kurikula, ki trajajo od 300 do 448 ur, pojavil tudi visok delež praktičnega pouka (238 do 389 ur).

Razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnega programa

Na začetku uvajanja prenovljenih programov so bile prakse šol pri razporejanju modulov zelo različne. S spremljavo smo želeli izvedeti, kako šole in zavodi razporejajo module v strukturo odprtega kurikula v izobraževalnih programih. Na grafikonu je prikazano, kako so moduli odprtega kurikula razporejeni po posameznih letnikih oziroma kolikšen je delež modulov, ki se izvaja ves čas izobraževanja (dve leti).

Grafikon 2: Porazdelitev modulov odprtega kurikula po letnikih v programih nižjega poklicnega izobraževanja

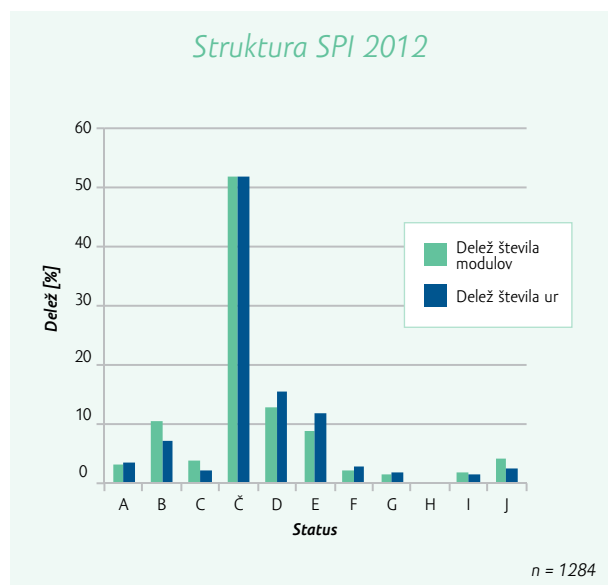
Iz grafikona lahko razberemo, da je porazdelitev modulov v 1. in 2. letnik uravnotežena, saj se je v 1. letniku izvajalo 26,6 %, v drugem pa 29,5 % vseh modulov odprtega kurikula. 43,9 % modulov odprtega kurikula se je izvajalo v 1. in 2. letniku oziroma ves čas izobraževanja.

3.2.2 Srednje poklicno izobraževanje (SPI)

Na ravni srednjega poklicnega izobraževanja je bilo v spremljavo vključenih 60 izobraževalnih programov, ki so jih izvajali na 88 šolah in zavodih. Analizirali smo 218 struktur odprtega kurikula.

Status modulov odprtega kurikula

Razporeditev modulov odprtega kurikula po statusih, kot so jih v anketnem vprašalniku opredelili anketiranci na šolah in zavodih je prikazana na spodnjem grafikonu.

Grafikon 3: Status modulov odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega izobraževanja

Iz grafikona razberemo, da je največji delež modulov z oznako Č, sledijo mu D in E. Razporeditev števila modulov v statuse Č (moduli, oblikovani na šoli), D (dodane ure obstoječim strokovnim modulom) in E (strokovni modul iz izbirnega dela) znaša skupaj 73 % vsega števila modulov odprtega kurikula na tej ravni oziroma 78,8 % vseh ur. To kaže na močno usmerjenost odprtega kurikula k strokovnim znanjem in spretnostim, podobno kot v programih nižjega

poklicnega izobraževanja. Skoraj 30 % modulov pa je bolj razpršenih: opazen je delež statusa B (splošno izobraževalni predmet v povezavi s stroko), ki je znašal 10,4 % glede na število modulov oziroma 7 % glede na število ur. Prevladujeta matematika in tuji jezik, pojavljajo pa se tudi naravoslovne in družboslovne vsebine.

V status J (ostalo) so se na ravni srednjega poklicnega izobraževanja pojavili moduli z imeni kot so: Raziskujem Slovenijo, Osnove retorike, Bralne in učne strategije, Timsko delo, Odzivanje na socialno okolje ipd.

Časovni obseg modulov odprtega kurikula

Šole in zavodi so glede na število ur oblikovali module odprtega kurikula v izredno velikem razponu, od 4 do 588 ur, statistično povprečen modul pa traja 95,5 ure. Modulov odprtega kurikula z majhnim številom ur (manj kot 25 ur) je 29 (2,2 %), večinoma pa so bili oblikovani tako, da so ure dodane drugim predmetom ali strokovnim modulom. Zasedli smo tudi module, katerih obseg je bil določen na polovico ure, npr. 16,5 ure. Pojavili so se tudi moduli, ki so bili večji od 300 ur (takih je bilo 18 (1,4 %), od tega so trije imeli status dodane ure drugemu strokovnemu modulu.

Izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine

Iz ankete pridobljeni podatki kažejo, da so šole in zavodi predvideli možnost delitve dijakov v skupine v 420 modulih odprtega kurikula (32,7 % vseh modulov). Moduli, pri katerih je uveljavljena delitev, trajajo od 10 do 508 ur, povprečno pa je 76 ur delitev. Glede na ime modula odprtega kurikula smo sklepali, da je bilo 82 od 420 modulov, pri katerih so dijake delili na skupine, povezanih z delom v računalniški učilnici oziroma z vajami, ki niso bile neposredno povezane s praktičnim izobraževanjem.

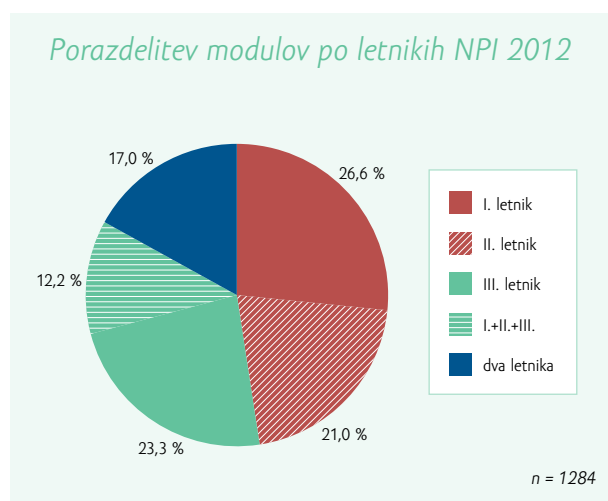
Vključenost praktičnega pouka v module odprtega kurikula

Praktični pouk se je kot sestavni del modulov pojavil v 44,8 % vseh modulov odprtega kurikula. Analiza je pokazala, da je praktični pouk v modulih odprtega kurikula trajal do 458 ur. Povprečen časovni obseg

praktičnega pouka v modulih odprtega kurikula je bil 77 ur. Ugotovili smo tudi, da so imeli moduli odprtega kurikula, ki so trajali več kot 300 ur, tudi veliko število ur praktičnega pouka (od 97 do 551 ur).

Razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnega programa

Na ravni srednjega poklicnega izobraževanja nas je zanimala porazdelitev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnih programov. Z uvajanjem novih izobraževalnih programov se je uveljavljala praksa, da so šole oblikovale obsežnejše module in jih izvajale v več zaporednih letnikih. Na naslednji sliki je prikazano, kako so bili moduli odprtega kurikula razporejeni po posameznih letnikih oziroma kakšen je delež modulov, ki so jih šole in zavodi izvajali dve leti oziroma ves čas izobraževanja (tri leta).

Grafikon 4: Porazdelitev modulov odprtega kurikula po letnikih v programih srednjega poklicnega izobraževanja

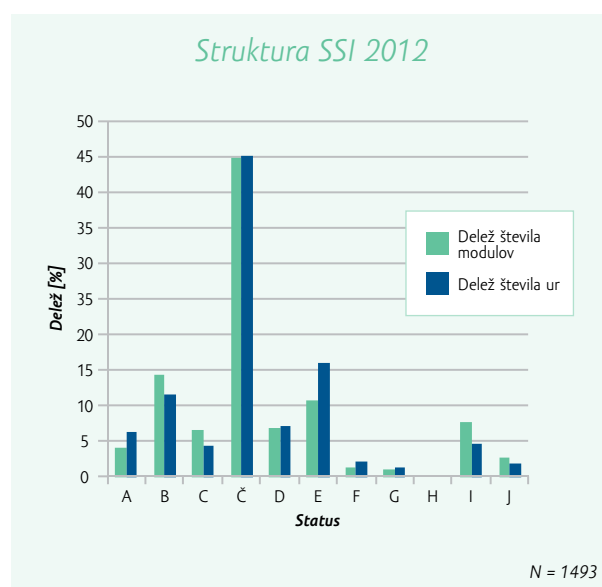
Iz grafikona lahko ugotovimo, da je porazdelitev modulov v 1., 2. in 3. letniku dokaj uravnotežena (26,6 % v prvem, 21 % v drugem in 23,3 % vseh modulov odprtega kurikula v tretjem letniku), kar je dobri dve tretjini vseh modulov odprtega kurikula. Dobra desetina vseh modulov (12,2 %) se je izvajala vsa tri leta izobraževanja, 17 % modulov pa v dveh zaporednih letnikih. Ko smo ugotavljali, kakšna je porazdelitev izvajanja najobsežnejših modulov odprtega kurikula, smo ugotovili, da so šole 14 modulov (od skupaj 18) izvedle v vseh treh letnikih izobraževalnih programov, preostale 4 pa so izvajale v dveh zaporednih letnikih izobraževanja...

3.2.3 Srednje strokovno izobraževanje (SSI)

Na ravni srednjega strokovnega izobraževanja je bilo v spremljavo vključenih 42 izobraževalnih programov, ki so jih izvajali na 109 šolah in zavodih. Analizirali smo 205 struktur odprtega kurikula.

Status modulov odprtega kurikula

Na naslednjem grafikonu je prikazana porazdelitev modulov odprtega kurikula glede na status, ki so ga opredelili anketiranci pri vsakem modulu odprtega kurikula posebej.

Grafikon 5: Status modulov odprtega kurikula v programih srednjega strokovnega izobraževanja

Iz grafikona vidimo, da je bil največji delež modulov odprtega kurikula z oznako Č (moduli, ki so jih oblikovali na šoli ali zavodu) in je znašal 44,8 % vseh modulov oziroma 45 % vseh ur, ki so jih imeli moduli odprtega kurikula. Sledila sta statusa B (splošno izobraževalni predmet povezan s stroko) z 14,2 % vseh modulov oziroma 11,5 % ur ter status E (izbirni strokovni modul izobraževalnega programa) z 10,6 % vseh modulov oziroma 15,9 % vseh ur. Statusi A (splošno izobraževalni predmeti), C in D (dodane ure) so dokaj izenačeni in predstavljajo posamično približno 5 %. Delež statusa I (priprava na poklicno maturo znaša 7,7 % vseh modulov oziroma 4,5 % vseh ur modulov odprtega kurikula. Porazdelitev statusov je bila (z izjemo statusa Č) dokaj izenačena, iz česar lahko sklepamo, da je bila usmerjenost

odprtega kurikula k strokovnim in splošnim znanjem bolj izenačena. Veliko pozornost pa šole in zavodi namenjajo tudi pripravi na poklicno maturo.

Status modulov odprtega kurikula J se je pojavljal tudi pri programih srednjega strokovnega izobraževanja. Tako smo zasledili module z imeni Celostni razvoj osebnosti, Funkcionalna pismenost in retorika, Jaz in svet, Projektni teden, Vzgoja in zdravje, itd.

Časovni obseg modulov odprtega kurikula

Šole in zavodi so oblikovali module odprtega kurikula v zelo velikem razponu, od 10 do 461 ur. Statistično povprečen modul odprtega kurikula v srednjem strokovnem izobraževanju je trajal 78,5 ure. Analiza modulov glede na število ur je pokazala, da je bilo takih z majhnim številom ur (manj kot 25 ur) 33 (2,2 %). Večina modulov je bila oblikovana kot priprava na poklicno maturo. Zasledili smo 10 obsežnih modulov, ki so trajali več kot 300 ur.

Izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine

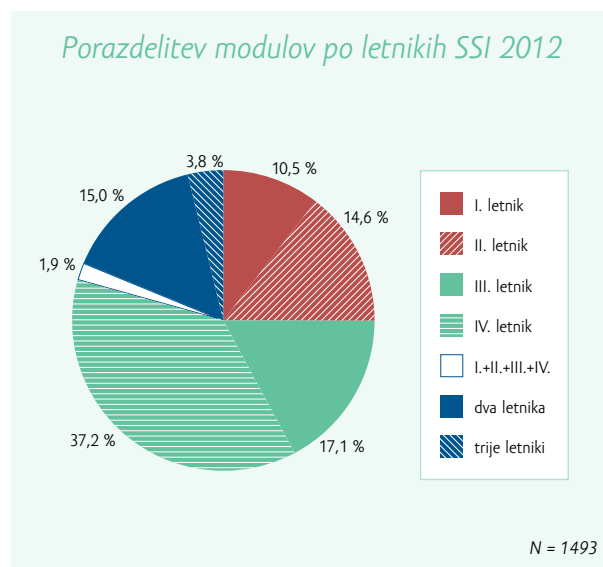
Šole in zavodi so predvideli delitve dijakov v skupine v 405 modulih odprtega kurikula, kar je 32,9 % vseh modulov odprtega kurikula, za katere so zbrani podatki. Moduli odprtega kurikula, v katerih je uveljavljena delitev dijakov v skupine, trajajo od 17 do 461 ur, povprečno pa imajo 68,4 ur delitev. Delitve dijakov v skupine so bile povezane z izvajanjem praktičnega pouka, saj je iz odgovorov anketirancev ta neposredna povezava vidna v 309 modulih odprtega kurikula (76,2 % modulov, v katerih je uveljavljena delitev dijakov v skupine).

Vključenost praktičnega pouka v module odprtega kurikula

Praktični pouk se je kot sestavni del modulov pojavil v 32,9 % vseh modulov odprtega kurikula na tej ravni izobraževanja. Moduli odprtega kurikula, ki vsebujejo praktični pouk, trajajo od 17 do 461 ur, povprečno vključujejo 58,5 ure praktičnega pouka. Analiza rezultatov je zaznala tudi to, da pri modulih odprtega kurikula s praktičnim poukom ni bila vedno uveljavljena možnost delitve dijakov v skupine. Opisani pojav bi lahko pojasnili, če bi poznali vsebine in posebnosti v teh modulih.

Razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnega programa

Na naslednjem grafikonu je prikazano, kako so bili moduli odprtega kurikula razporejeni po posameznih letnikih izobraževalnih programov oziroma kakšen je bil delež modulov, ki so se izvajali dve leti ali tri leta oziroma vsa štiri leta, kolikor traja izobraževalni program srednjega strokovnega izobraževanja.

Grafikon 6: Porazdelitev modulov odprtega kurikula po letnikih v programih srednjega strokovnega izobraževanja

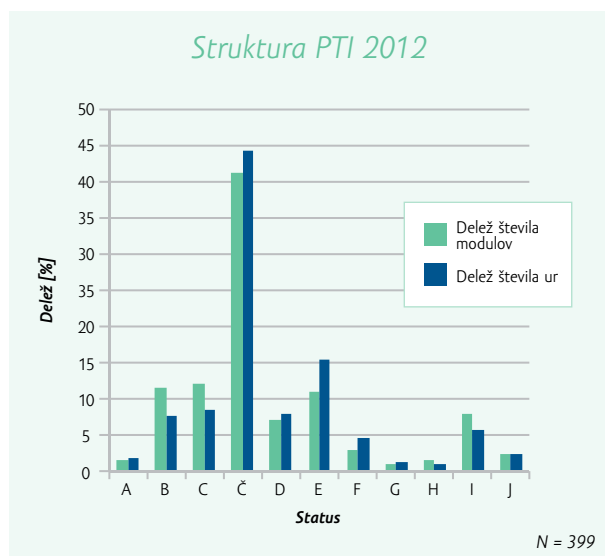
Iz grafikona lahko razberemo, da je bila porazdelitev modulov odprtega kurikula v 1., 2. in 3. letniku približno enakomerna (10,5 %, 14,6 % in 17,1 %). Izstopa pa 4. letnik, v katerem se pojavlja dobra tretjina (37,2 %) vseh modulov odprtega kurikula. Eden od razlogov za tak delež so moduli odprtega kurikula, ki so namenjeni pripravi na poklicno maturo. Delež modulov, ki so se izvajajo v vseh štirih letnikih je majhen (1,9 %), prav tako tudi delež modulov, ki so se izvajali tri leta (3,8 %), večji pa je bil delež modulov, ki so se izvajali po dve leti (15 %).

3.2.4 Poklicno-tehniško izobraževanje (PTI)

Na ravni poklicno tehniškega izobraževanja je bilo v spremljavo zajetih 25 izobraževalnih programov, ki so jih izvajali na 72 šolah in zavodih. Analizirali smo 109 struktur odprtega kurikula.

Status modulov odprtega kurikula

Na spodnjem grafikonu je prikazana porazdelitev modulov odprtega kurikula glede na status, ki so ga v vprašalniku opredelili anketiranci pri vsakem modulu odprtega kurikula.

Grafikon 7: Status modulov odprtega kurikula v programih poklicno tehniškega izobraževanja

Gornji grafikon nam prikazuje, da je največji delež modulov odprtega kurikula (41,1 % glede na število modulov oziroma 44,2 % glede na število ur) s statusom Č (moduli pripravljene na šolah ali zavodih). Sledijo statusi E (izbirni moduli iz izobraževalnega programa) z 11 % oziroma 15,2 % glede na število ur, status C, ki pomeni dodane ure obstoječim splošno izobraževalnim predmetom z 12 % oziroma 8,4 odstotnim deležem glede na število ur ter status B (splošno izobraževalni predmeti povezani s stroko) z 11,5 % oziroma 7,5 % glede na število ur. Pomemben je tudi delež modulov, ki so bili namenjeni pripravi na poklicno maturo (status I), delež teh je glede na število modulov 8 % oziroma 5,7 % glede na število ur. Predstavljena razmerja statusov so pokazala na dejstvo, da so bile strukture odprtih kurikulov v programih poklicno-tehniškega izobraževanja naravnane v splošna in strokovna znanja.

Tudi na ravni programov PTI smo preverili, kakšna so imena modulov odprtega kurikula v statusu J (ostalo). Modulov s statusom J je bilo bistveno manj, kot na ostalih ravneh, zasledili pa smo imena, kot so: Šport, Šola za življenje, Retorika ipd.

Časovni obseg modulov odprtega kurikula

Analiza je pokazala, da so šole in zavodi glede na število ur oblikovali module odprtega kurikula v velikem razponu, od 4 do 249 ur. Statistično povprečen modul odprtega kurikula je trajal 70 ur. V strukturah odprtih kurikulov smo odkrili 26 modulov (6,5 %), ki so bili krajši od 25 ur. Zanimivo pri omenjenih modulih je, da je bila frekvenca pojava med statusi enakomerno porazdeljena. Zaradi skrajnosti pojava omenjamo tudi modul Umetnost, ki traja samo 4 ure.

Izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine

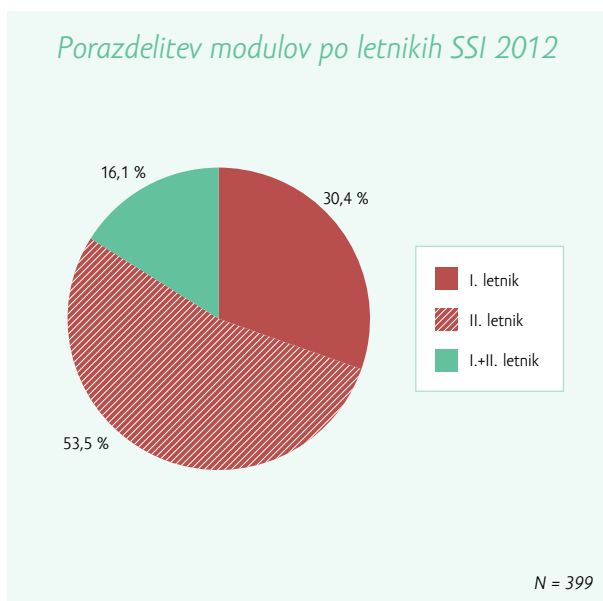
Šole in zavodi so predvideli delitve dijakov v skupine v 98 modulih odprtega kurikula, kar predstavlja 24,6 % vseh modulov na tej ravni izobraževanja. Moduli odprtega kurikula, pri katerih je bila uveljavljena možnost delitev dijakov v skupine trajajo od 10 do 188 ur. Povprečno imajo moduli odprtega kurikula z delitvami dijakov v skupine uveljavljenih 55 ur delitev. Delitve dijakov v skupine so bile povezane z izvajanjem praktičnega pouka, saj je iz odgovorov anketirancev ta neposredna povezava razvidna v 76 modulih odprtega kurikula (77,5 % modulov, v katerih je uveljavljena delitev dijakov v skupine).

Vključenost praktičnega pouka v module odprtega kurikula

Praktični pouk se je kot del modulov odprtega kurikula pojavil v 31,1 % vseh modulov. Moduli, ki vključujejo praktični pouk, so trajali od 10 do 188 ur. Povprečen modul odprtega kurikula s praktičnim poukom je imel povprečno 47 ur praktičnega pouka.

Razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnega programa

Grafikon prikazuje, kako so moduli odprtega kurikula razporejeni po posameznih letnikih oziroma kakšen je delež modulov, ki se izvaja ves čas izobraževanja (dve leti).

Grafikon 8: Porazdelitev modulov odprtega kurikula po letnikih v programih poklicno tehniškega izobraževanja

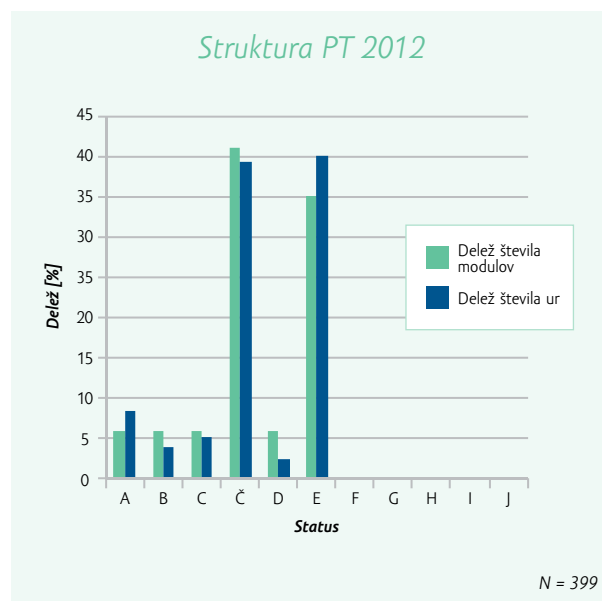
Iz grafikona 8 lahko razberemo, da je bil delež modulov odprtega kurikula, ki se je izvajal v 1. letniku 30,4 %, v 2. letniku pa je delež znašal 53,5 %. Nekaj vpliva na delež v 2. letniku lahko tudi v tem primeru pripisemo pripravam na poklicno maturo. Delež modulov odprtega kurikula, ki so jih šole in zavodi izvajali v 1. in 2. letniku znaša slabo šestino, natančneje 16,1 %.

3.2.5 Poklicni tečaj (PT)

Na ravni poklicnega tečaja so bili v spremljavo zajeti 3 izobraževalni programi, ki so jih izvajali na 7 šolah. Analizirali smo 7 struktur odprtega kurikula.

Status modulov odprtega kurikula

Na spodnjem grafikonu je prikazana porazdelitev modulov odprtega kurikula po statusih, ki so jih v anketnem vprašalniku opredelili anketiranci pri vsakem modulu odprtega kurikula.

Grafikon 9: Status modulov odprtega kurikula v programih poklicnega tečaja

Grafikon prikazuje za poklicni tečaj pričakovano situacijo, saj je bil največji delež modulov odprtega kurikula označen s statusoma Č (moduli odprtega kurikula, ki so jih oblikovali na šolah) in E (izbirni modul iz izobraževalnega programa). Status Č je imel 41,1 odstotni delež glede na število modulov oziroma 39,4 % delež glede na število ur, status E pa je dosegel 35,2 % delež glede na število modulov oziroma 40,1 % delež glede na število ur. Preostali statusi – A (splošno izobraževalni predmeti), B (splošno izobraževalni predmeti v povezavi s stroko), C (dodane ure splošno izobraževalnim predmetom) in D (dodane ure strokovnim modulom) so dosegli vsak približno 5 % delež. Iz prikazanega lahko zaključimo, da so bile strukture odprtih kurikulov večinoma strokovno usmerjene.

Časovni obseg modulov odprtega kurikula

Analiza podatkov o modulih v odprtem kurikulu je pokazala, da so šole oblikovale module v obsegu od 28 do 136 ur. Povprečen modul odprtega kurikula v programih poklicnega tečaja traja 73 ur.

Izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine

Rezultati kažejo, da so šole v modulih odprtega kurikula predvidele delitve dijakov v skupine v 6 modulih (35,3 % vseh modulov). Moduli odprtega kurikula, v katerih je bila uveljavljena delitev dijakov v skupine trajajo od 12 do 68 ur. V povprečju je bilo 27 ur

delitev. Delitve dijakov v skupine so bile povezane z izvajanjem praktičnega pouka, saj je iz analize razvidno, da je bila ta neposredna povezava v 5 modulih odprtega kurikula (kar je 29,4 % modulov, v katerih je uveljavljena delitev dijakov v skupine).

Vključenost praktičnega pouka v module odprtega kurikula

Praktični pouk se je kot sestavni del modulov odprtega kurikula pojavil v 47 % vseh modulov. Tovrstni moduli trajajo od 10 do 34 ur, povprečen modul odprtega kurikula, ki je vseboval praktični pouk, pa je imel 19 ur praktičnega pouka.

Razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnega programa

Poklicni tečaj traja samo eno leto, zato so bili vsi moduli odprtega kurikula razporejeni v enem letniku.

3.3 Odprti kurikul v programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja v šolskem letu 2009/2010

Analiza, ki smo jo opravili s podatki, pridobljenimi v spremljavi leta 2010, je bila narejena po isti metodologiji kot v spremljavi leta 2012. V letu 2010 smo spremljali samo dve najboljše ravni, in sicer srednje poklicno in srednje strokovno izobraževanje. Na ta način smo pridobili podatke, ki jih prikazujemo v tem poglavju, v nadaljevanju pa so bili uporabljeni za primerjave.

Izbirnost modulov odprtega kurikula

V spremljavi smo preverjali, ali v strukturah odprtega kurikula obstajajo izbirni moduli, saj to ni bilo normativno določeno. Šole so se o tem prosto odločale. Rezultati, ki smo jih dobili, so prikazani v naslednji preglednici.

Preglednica 6: Izbirnost modulov odprtega kurikula

Raven izobraževanja	Število vseh modulov v strukturah odprtih kurikulov	Število izbirnih modulov	Delež izbirnih modulov odprtega kurikula v %
srednje poklicno izobraževanje	705	86	12,2
srednje strokovno izobraževanje	840	118	14,0

Možnost izbirnosti med moduli odprtega kurikula je pričakovano nizka in med ravnema ni pomembnih odstopanj.

Katalogi znanja modulov odprtega kurikula

Enako, kot v prej opisanem obdobju, smo tudi leta 2010 preverjali, koliko modulov odprtega kurikula ima izdelane kataloge znanja.

Preglednica 7: Delež modulov odprtega kurikula, ki imajo izdelan katalog znanja 2010

Raven izobraževanja	Število vseh modulov v strukturah odprtih kurikulov	Število modulov, za katere je izdelan katalog znanja	Delež modulov odprtega kurikula z izdelanimi katalogi znanja v %
srednje poklicno izobraževanje	705	632	89,6
srednje strokovno izobraževanje	840	638	75,9

Rezultati kažejo, da je delež modulov odprtega kurikula, ki imajo izdelane kataloge znanja visok pri programih srednjega poklicnega izobraževanja. Na ravni srednjega strokovnega izobraževanja je le-ta nižji. Predvidevamo, da so šole pripravljale kataloge znanja za module odprtega kurikula vsako leto sproti, večino odprtega kurikula pa so načrtovale v višjih letnikih.

Kreditno vrednotenje modulov odprtega kurikula

Kreditno vrednotenje se je v prenovljenih izobraževalnih programih šele začelo uveljavljati. Začetne težave so bile še toliko večje pri odprtem kurikulu, saj so se šole s tem prvič srečale. Potrebovale so strokovno svetovanje, pridobiti so morale svoje izkušnje, ker ima vsaka struktura odprtega kurikula svoje posebnosti.

V preglednici v nadaljevanju prikazujemo delež kreditno ovrednotenih modulov odprtega kurikula.

Preglednica 8: Delež kreditno ovrednotenih modulov odprtega kurikula 2010

Raven izobraževanja	Število vseh modulov v strukturah odprtih kurikulov	Število modulov, ki so kreditno vrednoteni	Delež kreditno vrednotenih modulov odprtega kurikula v %
srednje poklicno izobraževanje	705	439	62,3
srednje strokovno izobraževanje	840	658	78,3

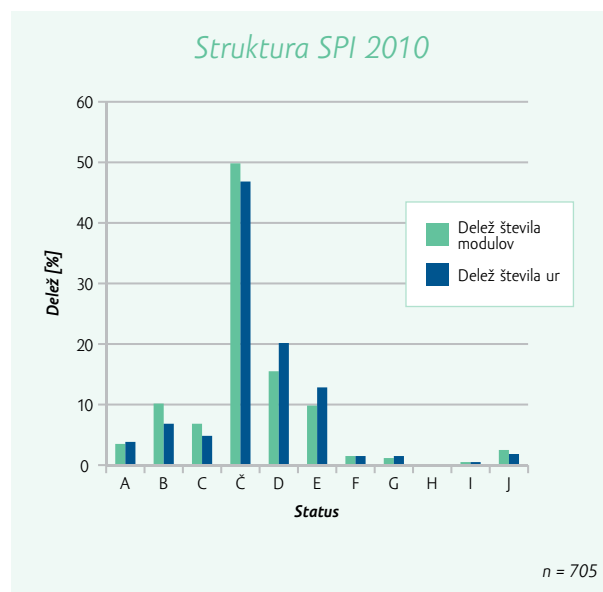
Rezultati kažejo, da je delež kreditno ovrednotenih modulov odprtega kurikula pričakovano nizek. Razlogi za to so verjetno podobni, kot smo jih navedli pri katalogih znanja, iz analize pa ni mogoče sklepati o razlogih za veliko odstopanje med ravnema.

3.3.1 Srednje poklicno izobraževanje (SPI)

Na ravni srednjega poklicnega izobraževanja je bilo v spremljavo vključenih 27 izobraževalnih programov, ki so jih izvajali na 64 šolah. Analizirali smo 156 struktur odprtega kurikula.

Status modulov odprtega kurikula

Razdelitev modulov po statusih nam je dala sliko o usmerjenosti struktur odprtega kurikula, predvsem pa naj bi nam pomagala oceniti razmerje med splošnim in strokovnim delom. Grafikon v nadaljevanju prikazuje porazdelitev modulov odprtega kurikula glede na status, ki so ga v vprašalniku opredelili anketiranci pri vsakem modulu odprtega kurikula.

Grafikon 10: Status modulov odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega izobraževanja 2010

Iz grafikona vidimo, da je največji delež modulov z oznako Č (moduli, izdelani na šoli), in sicer 49,7 % glede na število modulov oziroma 46,9 % glede na število ur. Sledi status D (dodane ure obstoječemu strokovnemu modulu) z deležem 15,3 % glede na število modulov oziroma 20,2 % glede na število ur. Naslednji je status E (strokovni modul iz izobraževalnega programa) z deležem 9,6 % oziroma 12,6 %. Omeniti velja tudi status B (splošno izobraževalni predmet povezan s stroko), kjer je bil delež 9,9 % oziroma 6,9 % glede na število ur. Razmerje med statusi odprtega kurikula kaže na močno usmerjenost odprtih kurikulov srednjega poklicnega izobraževanja k stroki.

Zanimiv je status modulov J, kamor so bili razvrščeni moduli, kot so: Državljska kultura in vzgoja, Šport in zdravje, Vzgoja in zdravje, Izbrana poglavja iz retorike itd.

Časovni obseg modulov odprtega kurikula

Šole so glede na število ur oblikovale module odprtega kurikula v velikem razponu - od 8 do 508 ur, statistično povprečen modul odprtega kurikula je trajal 94 ur. V strukturah odprtih kurikulov smo odkrili 23 modulov (3,2 %), ki so bili krajši od 25 ur. Zanimivo pri omenjenih modulih je, da je bila frekvenca pojava najpogostejša pri statusu C (dodane ure obstoječemu splošno izobraževalnemu predmetu) ter statusu Č (moduli, izdelani na šoli).

Izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine

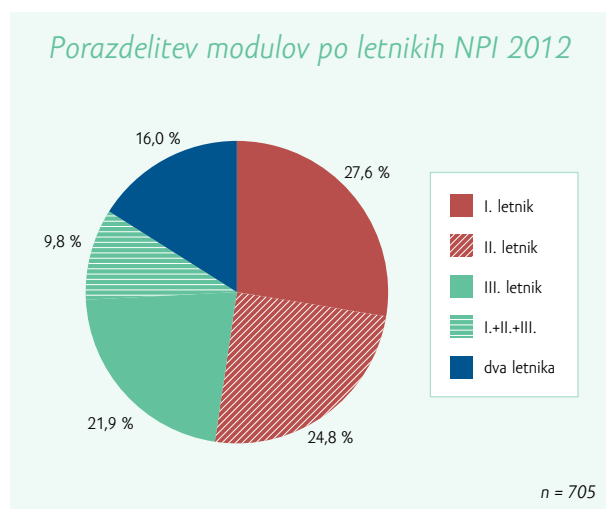
Rezultati ankete kažejo, da so šole predvidele delitve dijakov v skupine v 214 modulih odprtega kurikula (30,3 % vseh modulov). Moduli odprtega kurikula, pri katerih je uveljavljena delitev dijakov v skupine trajajo od 21 do 235 ur. Povprečen modul odprtega kurikula ima delitev dijakov v skupine pri 67 urah. Delitve dijakov v skupine so bile povezane z izvajanjem praktičnega pouka, saj je analiza pokazala, da je bila ta neposredna povezava v 191 modulih odprtega kurikula (89,2 % modulov, v katerih je uveljavljena delitev dijakov v skupine).

Vključenost praktičnega pouka v module odprtega kurikula

Praktični pouk se kot sestavni del modulov pojavlja v 43,4 % vseh modulov odprtega kurikula. Moduli odprtega kurikula, ki so zajemali praktični pouk, so trajali od 21 in 217 ur, Povprečen modul odprtega kurikula s praktičnim poukom je imel 72 ur praktičnega pouka.

Razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnega programa 2010

Na grafikonu je prikazano, kako so moduli odprtega kurikula razporejeni po posameznih letnikih oziroma kolikšen je delež modulov, ki se izvajata dve leti oziroma ves čas izobraževanja (tri leta).

Grafikon 11: Porazdelitev modulov odprtega kurikula po letnikih v programih srednjega poklicnega izobraževanja

Iz grafikona razberemo, da je bila porazdelitev modulov v vseh letnikih dokaj uravnotežena. V 1. letniku

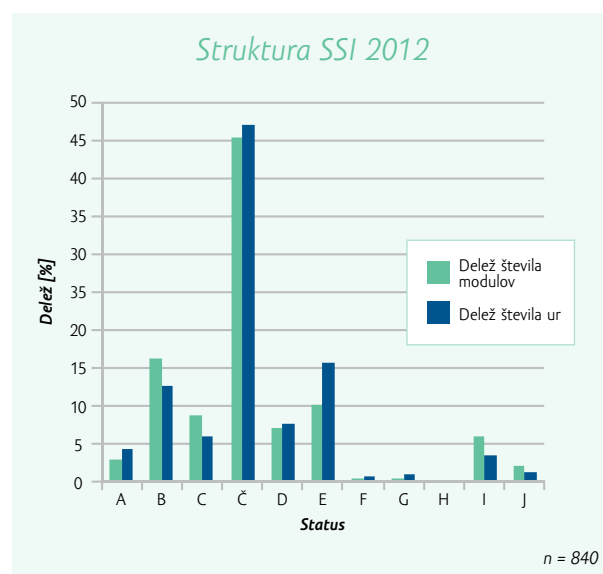
je znašal delež 27,6 %, v 2. letniku 24,8 % in v 3. letniku 21,9 %, slaba desetina modulov (9,8 %) se je izvajala v vseh treh letnikih, 16 % modulov pa je bilo izvedenih v dveh zaporednih letih izobraževanja.

3.3.2 Srednje strokovno izobraževanje (SSI)

Na ravni srednjega strokovnega izobraževanja je bilo v spremljavo zajetih 34 izobraževalnih programov, ki so jih izvajali na 95 šolah. Analizirali smo 189 struktur odprtega kurikula.

Status modulov odprtega kurikula

Na grafikonu je prikazana porazdelitev modulov odprtega kurikula glede na status, ki so ga v vprašalniku opredelili anketiranci v pri vsakem modulu odprtega kurikula.

Grafikon 12: Status modulov odprtega kurikula v programih srednjega strokovnega izobraževanja 2010

Iz grafikona vidimo, da je največji delež modulov statusa Č (moduli, izdelani na šolah) in sicer 45,4 % glede na število modulov oziroma 46,9 % glede na število ur vseh modulov. Precej nižji delež je imel status B (splošno izobraževalni predmeti povezani s stroko) s 16,3 % oziroma 12,7 %. Sledi status E (izbirni strokovni modul iz izobraževalnega programa) z deležem 10,2 % oziroma 15,8 %, nato pa status D z deležem 7,2 % oziroma 7,5 % in status C z deležem 8,7 % oziroma 5,8 %. V obeh statusih (D

in C) so dodane ure strokovnim modulom oziroma splošno izobraževalnim predmetom. Velikost statusa I (priprava na poklicno maturo) z deležem 6 % glede na število modulov oziroma 3,4 % glede na število ur kaže, kako zelo je na šolah pomembno zaključevanje programov srednjega strokovnega izobraževanja. Razporeditev deležev statusov je pokazala, da so odprti kurikuli programov srednjega strokovnega izobraževanja dokaj močno usmerjeni v stroko.

Status J (drugo) pa so imeli moduli odprtega kurikula kot so: 5. predmet, Družboslovje, Učenje učenja, Nekoč in danes, Domovinska vzgoja in EU državljanstvo itd.

Časovni obseg modulov odprtega kurikula

Analiza podatkov o številu ur modulov je pokazala, da so šole oblikovale module odprtega kurikula v zelo velikem razponu od 10 do 461 ur. Povprečen modul odprtega kurikula je trajal 79 ur. V strukturah odprtih kurikulov smo zasledili 17 modulov (2 %), ki so bili krajši od 25 ur. Večina teh modulov odprtega kurikula je bila izdelana na šolah, v manjši meri pa gre za dodane ure splošno izobraževalnim predmetom.

Izvajanje modulov z delitvami dijakov v skupine

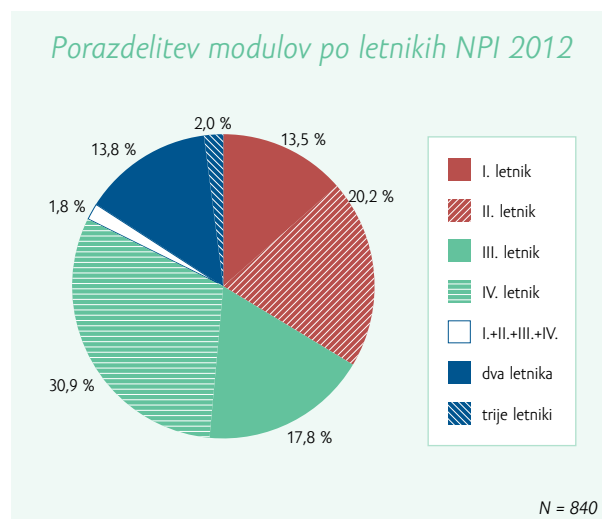
Rezultati ankete so pokazali, da so šole predvidele delitve dijakov v skupine v 234 modulih odprtega kurikula (27,8 % vseh modulov). Moduli odprtega kurikula, pri katerih je bila uveljavljena delitev dijakov v skupine, so trajali od 16 do 461 ur, povprečen modul odprtega kurikula z uveljavljeno delitvijo je imel 54 ur delitev v skupine. Delitve dijakov v skupine so bile povezane z izvajanjem praktičnega pouka, saj je analiza pokazala, da je bila ta neposredna povezava v 177 modulih odprtega kurikula (75,6 % modulov, v katerih je uveljavljena delitev dijakov v skupine).

Vključenost praktičnega pouka v module odprtega kurikula

Praktični pouk se je kot sestavni del modulov odprtega kurikula pojavljal v 30,0 % vseh modulov. Moduli so trajali od 16 do 461 ur, povprečen modul odprtega kurikula s praktičnim poukom je imel 53 ur praktičnega pouka.

Razporeditev modulov odprtega kurikula po letnikih izobraževalnega programa

Na grafikonu je prikazano, kako so moduli odprtega kurikula razporejeni po posameznih letnikih oziroma kakšen je delež modulov, ki se izvajajo dve leti ali tri leta oziroma ves čas izobraževanja (štiri leta).

Grafikon 13: Porazdelitev modulov odprtega kurikula po letnikih v programih srednjega strokovnega izobraževanja 2010

Slika kaže, da je bila porazdelitev modulov odprtega kurikula v 1. 2. in 3. letniku približno enakomerna (13,5 %, 20,2 % in 17,8 %). Izstopa 4. letnik, v katerem je 30,9 % vseh modulov odprtega kurikula. Eden od razlogov za relativno visok delež v 4. letniku so bili moduli odprtega kurikula, ki so bili namenjeni pripravi na poklicno maturo. Delež modulov, ki so se izvajali v vseh štirih letnikih je majhen (1,8%), prav tako tudi delež modulov, ki so jih šole izvajale tri leta (2 %). Večji je bil delež modulov, ki so se izvajali dve leti (13,8 %).

3.4 Primerjava struktur odprtega kurikula

Primerjava struktur odprtega kurikula med obema časovnima obdobjema in primerjava po ravneh je pokazala nekatere trende in odstopanja struktur odprtega kurikula, na nekaterih področjih raziskave pa so se pokazala minimalna odstopanja.

Spremembe v strukturah odprtega kurikula glede na število modulov

V nadaljevanju predstavljamo primerjavo med strukturami odprtega kurikula v programih srednjega strokovnega izobraževanja v letih 2010 in 2012. Zanimalo nas je, kakšen je trend oblikovanja struktur odprtega kurikula glede števila modulov. Primerjali smo strukture odprtega kurikula programov srednje-

ga strokovnega izobraževanja iz tistih šol in izobraževalnih programov, za katere smo imeli podatke iz evalvacije 2010 in 2012. Primerjavo smo opravili pri 138 strukturah odprtega kurikula.

V naslednji preglednici so prikazane spremembe, ki so se dogajale s številom modulov v strukturah odprtega kurikula v obdobju od 2010 do 2012.

Preglednica 9: Pogostost povečanja oziroma zmanjšanja števila modulov -primerjava šolskih let 2009/2010 in 2011/2012

Število modulov v šol. letu 2009/2010	Število modulov v šol. letu 2011/2012															skupaj
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1				3	1			1	2							+7
2				1	1	1	1	1		2						+7
3					1	3	1	1			1	1				+8
4						2	1		1		1					+5
5			1			3		2		1		1				-1 +7
6			1	2	1		1	2	1						1	-4 +5
7					1	2		2		2		1		1		-3 +6
8				1					2	1						-1 +3
9										1						+1
10								1			1	1		1		-1 +3
11												1	2			+3
12													2			+2
13												1				-1
14						1										-1
SKUPAJ			-2	-3 +4	-2 +3	-3 +9	+4	-1 +9	+6	+7	+3	-1 +5	+4	+2	+1	-12 +57

Preglednica prikazuje, kako se je povečalo oziroma zmanjšalo število modulov. Rezultati proučevanja so pokazali, da se je število modulov spremenilo v 69 primerih (50 %). Pri spremembah je očitni trend povečanja števila modulov (57 primerov oziroma 41,3 %), zmanjšanje pa smo zabeležili v 12 primerih (8,7 %).

Razumevanje preglednice pojasnujemo z naslednjim primerom: v šolskem letu 2009/10 so imele strukture odprtih kurikulov v nekaterih izobraževalnih programih na šolah 8 modulov. Čez dve leti beležimo v teh strukturah eno zmanjšanje na 4 module, dve povečanja na 9 modulov in eno povečanje na 10 modulov.

Zanimive rezultate je dala tudi analiza, s katero smo ugotavljali, v koliko strukturah se je povečalo ali zmanjšalo število modulov za 1, 2, 3, itd. Rezultati so prikazani v naslednji preglednici.

Preglednica 10: Povečanja oziroma zmanjšanja števila modulov

Sprememba števila modulov za	Frekvenca povečanja števila modulov	Frekvenca zmanjšanja števila modulov
1	13	4
2	10	5
3	13	1
4	4	1
5	5	/
6	1	/
7	4	/
8	5	1
9	2	/

Iz preglednice je razvidno, da je bila frekvenca povečanja ali zmanjšanja števila modulov večja pri manjših spremembah (npr. za 1 modul, kjer smo zabeležili 13 povečanj in 4 zmanjšanja), z naraščanjem števila modulov pa se je frekvenca sprememb zmanjšala oziroma spremembe ni bilo. Zanimivo je, da smo zabeležili v tako kratkem časovnem obdobju spremembe v strukturah odprtih kurikulov za 8,9 modulov. V teh primerih je šlo na šolah verjetno za korenite spremembe v konceptu oblikovanja struktur odprtega kurikula.

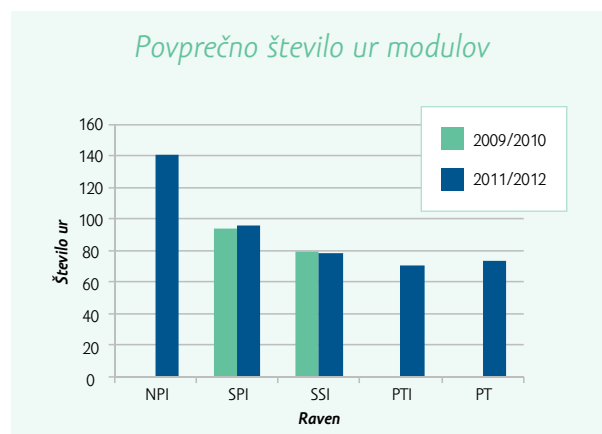
Pri primerjavi 138 struktur odprtega kurikula programov srednjega strokovnega izobraževanja smo

ugotavljali tudi nekatere druge spremembe. Opazili smo spremembe števila ur v 18 primerih (13 %), spremembe kreditnih točk v 15 primerih (10,9%), spremembe v urah, namenjenih delitvam dijakov v skupine v 7 primerih (5,1 %) in spremembe v razporeditvah modulov odprtega kurikula po letnikih v 6 primerih (4,3 %).

Primerjava povprečnih modulov odprtega kurikula vseh ravni izobraževanja

V analizi smo med seboj primerjali povprečne module odprtega kurikula, saj nas je zanimalo, ali lahko na osnovi razlik oblikujemo ugotovitve in razlage določenih pojavov. Predvidevali smo, da so bili določeni pojavi med seboj povezani in jih bomo v nadaljevanju lahko predstavili.

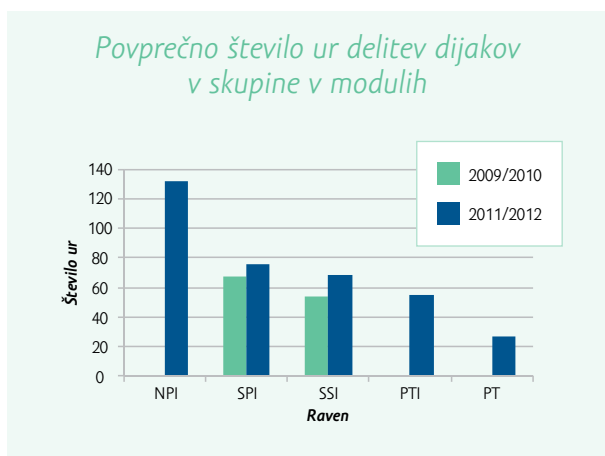
Primerjali smo povprečne module odprtega kurikula glede na število ur. Primerjavo prikazuje spodnji grafikon.

Grafikon 14: Primerjava povprečnih modulov odprtega kurikula glede na število ur

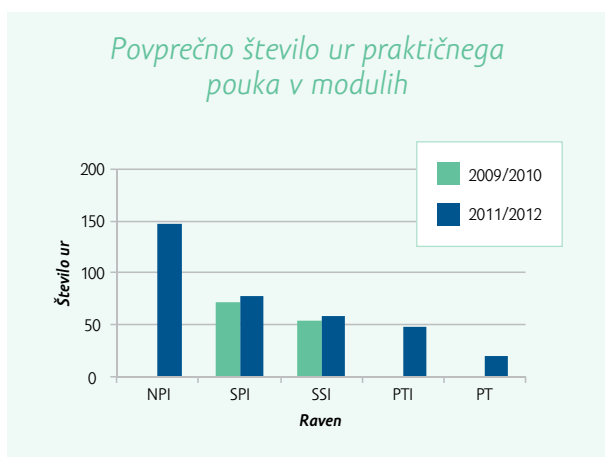
Grafikon nam prikazuje, da je povprečno število ur pri moduli na ravneh srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja ter poklicno-tehniškega izobraževanja in poklicnega tečaja dokaj izenačeno, saj se število ur giblje med 70 in 95. Ko smo primerjali obdobji 2010 in 2012 pri srednjem poklicnem in srednjem strokovnem izobraževanju praktično nismo odkrili razlik. Močno pa je odstopalo povprečje pri nižjem poklicnem izobraževanju, saj je povprečen modul trajal 141 ur.

Primerjali smo tudi povprečne module odprtega kurikula glede na število ur, pri katerih se dijaki delijo v skupine. Primerjavo prikazuje spodnji grafikon.

Grafikon 15: Primerjava povprečnih modulov odprtega kurikula glede na število ur delitve dijakov v skupine

Primerjali smo še povprečne module odprtega kurikula glede na število ur praktičnega pouka, ki je sestavni del modulov. Primerjavo prikazuje spodnji grafikon.

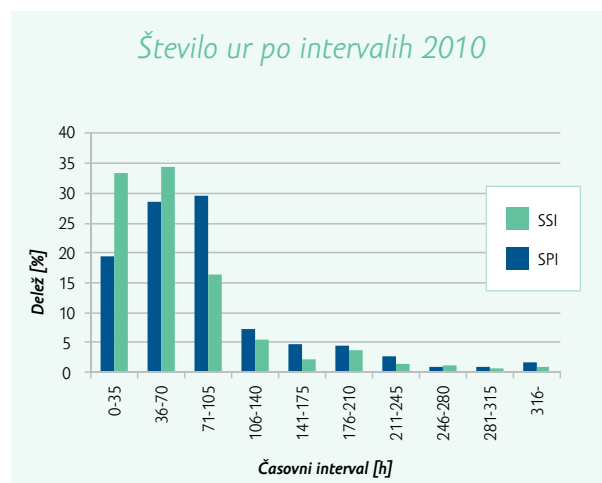
Grafikon 16: Primerjava povprečnih modulov odprtega kurikula glede na število ur praktičnega pouka

Iz grafikonov 15 in 16 lahko razberemo, da je bila med delitvami dijakov v skupine in praktičnim poukom velika povezanost. Sklepamo lahko, da so se v veliki večini modulov odprtega kurikula dijaki delili v skupine zaradi praktičnega pouka, vaje v laboratorijih in delo v računalniških učilnicah pa so se v veliki meri prelevili v praktični pouk ali pa so iz teh modulov izginili.

Primerjava grafikonov 14, 15 in 16 je pokazala, da je koncept oblikovanja modulov odprtega kurikula na ravni nižjega poklicnega izobraževanja precej drugačen, Verjetno je bil prilagojen populaciji, ki je prihajala v te izobraževalne programe.

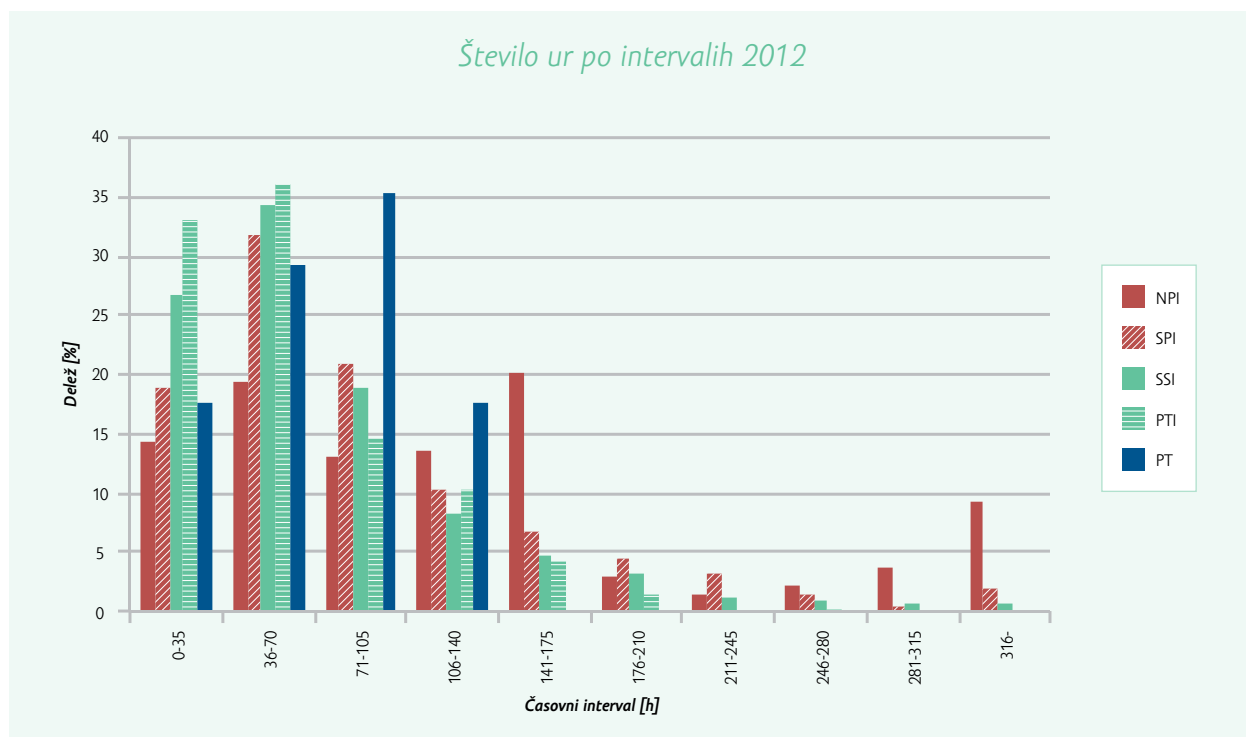
Primerjava modulov odprtega kurikula vseh ravni izobraževanja glede na število ur

Primerjava rezultatov, ki smo jo opravili pri pregledu modulov odprtega kurikula glede na število ur je pokazala, da se večina modulov podreja določenim pravilom, ki so jih šole in zavodi uporabljali pri oblikovanju struktur odprtega kurikula. V grafikonih v nadaljevanju smo prikazali porazdelitev modulov odprtega kurikula (zaradi primerljivosti smo uporabili deleže v %) v 35 ur dolge časovne intervale. Razdelitev na 35 ur pri organizaciji pouka in oblikovanju urnikov na šolah pomeni izvajanje modula 1 uro na teden in sicer vse šolsko leto. Zaradi boljše preglednosti so podatki iz spremljave 2010 in 2012 prikazani ločeno.

Grafikon 17: Primerjava deležev modulov odprtega kurikula glede na število ur po časovnih intervalih v letu 2010

Iz grafikona vidimo, da so bili moduli odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega izobraževanja (SPI) najpogosteje razvrščeni v intervale 71–105 ur, 36–75 ur, in 0–35 ur. Moduli odprtega kurikula programov srednjega strokovnega izobraževanja (SSI) pa so najpogosteje razvrščeni v intervale 36–70 ur, 0–35 ur in 76–105 ur

Grafikon 18: Primerjava deležev modulov odprtega kurikula glede na število ur po časovnih intervalih v letu 2012

Grafikon 18 prikazuje porazdelitve vseh 5 ravni, ki so bile pručevane v letu 2012. Moduli odprtega kurikula v nižjem poklicnem izobraževanju (NPI) so precej uravnoteženo razporejene v intervale 141–175 ur, 36–70 ur, 0–35 ur, 106–140 ur in 71–105 ur.

Moduli odprtega kurikula programov SPI so razporejeni drugače kot pred dvema letoma. Največji delež je bil v intervalu 36–70 ur, sledita pa izenačena intervala 71–105 ur in 0–35 ur.

V programih SSI je slika podobna kot v programih SPI, saj so moduli razvrščeni v intervale v zaporedju 36–75 ur, 0–35 ur in 76–105 ur.

Moduli odprtega kurikula v programih poklicno-tehniškega izobraževanja (PTI) so bili razvrščeni v intervale v zaporedju 36–70 ur, 0–35 ur, 71–105 ur in 106–140 ur.

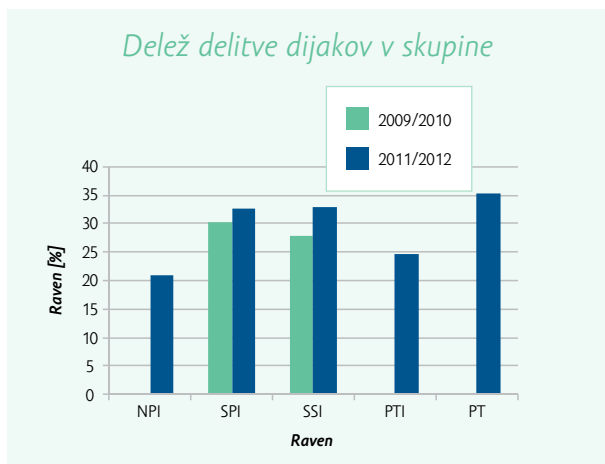
V programih poklicnega tečaja (PT) so se moduli odprtega kurikula porazdelili po intervalih v zaporedju 71–105 ur, 36–70 ur, 106–140 ur in 0–35 ur.

Vidimo, da se večina modulov odprtega kurikula razporeja v prve štiri intervale, zaporedje razporeditev pa je po ravneh različno.

V analizi nismo uspeli statistično prikazati, kako pogost je bil pojav uporabe mnogokratnika 35, saj se število ur modulov giblje v različnih razponih od npr. 31–35 ur, 64–70 ur, 102–105 ur itd. Na določanje števila ur pa poleg dolžine šolskega leta vpliva tudi tedenska razporeditev praktičnega usposabljanja pri delodajalcih. Kljub navedenemu smo s pregledom modulov na vseh ravneh ugotovili, da je obstajala povezava med številom ur in številom tednov v šolskem letu. Ugotovitev velja v obeh spremljavah (2010 in 2012).

Primerjava modulov odprtega kurikula vseh ravni izobraževanja glede na delitev dijakov v skupine

Zanimalo nas je, kako pogosto so šole in zavodi v modulih odprtega kurikula uporabili možnost delitve dijakov v skupine in kakšne razlike obstajajo med ravni. Rezultati, ki smo jih dobili so prikazani v spodnjem grafikonu.

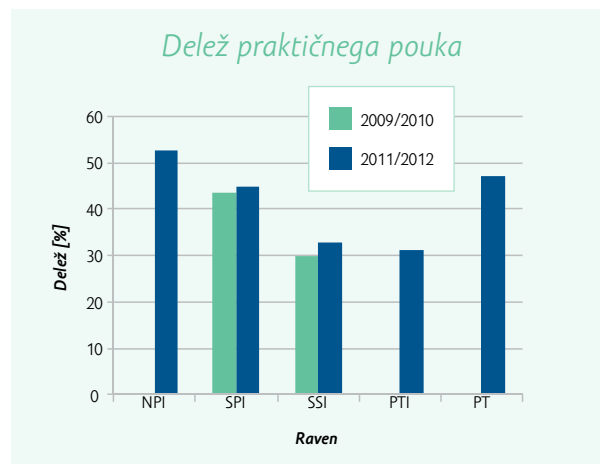
Grafikon 19: Primerjava modulov odprtega kurikula glede na delež delitve dijakov v skupine

Primerjava delitve dijakov v skupine po ravneh je pokazala, da je delež modulov odprtega kurikula v srednjem poklicnem, in srednjem strokovnem izobraževanju in poklicnem tečaju zelo izenačen in se je gibal 2012 med 32 % in 35 %. Primerjava SPI in SSI z obdobjem 2010 kaže rahlo povečanje števila modulov odprtega kurikula, kjer obstaja delitev v skupine. Zanimivo je, da je delež delitev dijakov v skupine na ravneh nižjega poklicnega izobraževanja (NPI) in poklicno tehniškega izobraževanja (PTI) izenačeno in nekoliko nižje kot pri ostalih.

Primerjava deležev modulov odprtega kurikula vseh ravni izobraževanja glede na praktični pouk

V poklicnem in strokovnem izobraževanju je praktična usposobljenost zelo pomembna. Oblikovanje odprtega kurikula je močno povezano s posebnostmi, ki izhajajo iz potreb lokalnega okolja in dodatnih ali specialnih znanj, povezanih s poklicem.

Zato nas je zanimalo, ali se praktični pouk pojavlja (in v kakšni meri) v modulih odprtega kurikula na vseh ravneh izobraževanja, ki smo jih zajeli v spremljavo. Rezultati so prikazani na naslednjem grafikonu.

Grafikon 20: Primerjava modulov odprtega kurikula glede na delež praktičnega pouka

Iz grafikona vidimo, da je največ modulov odprtega kurikula s praktičnim poukom v programih nižjega poklicnega izobraževanja. Glede na dejstvo, da so ti programi močno usmerjeni v pridobivanje praktičnih veščin, rezultat ni presenetljiv.

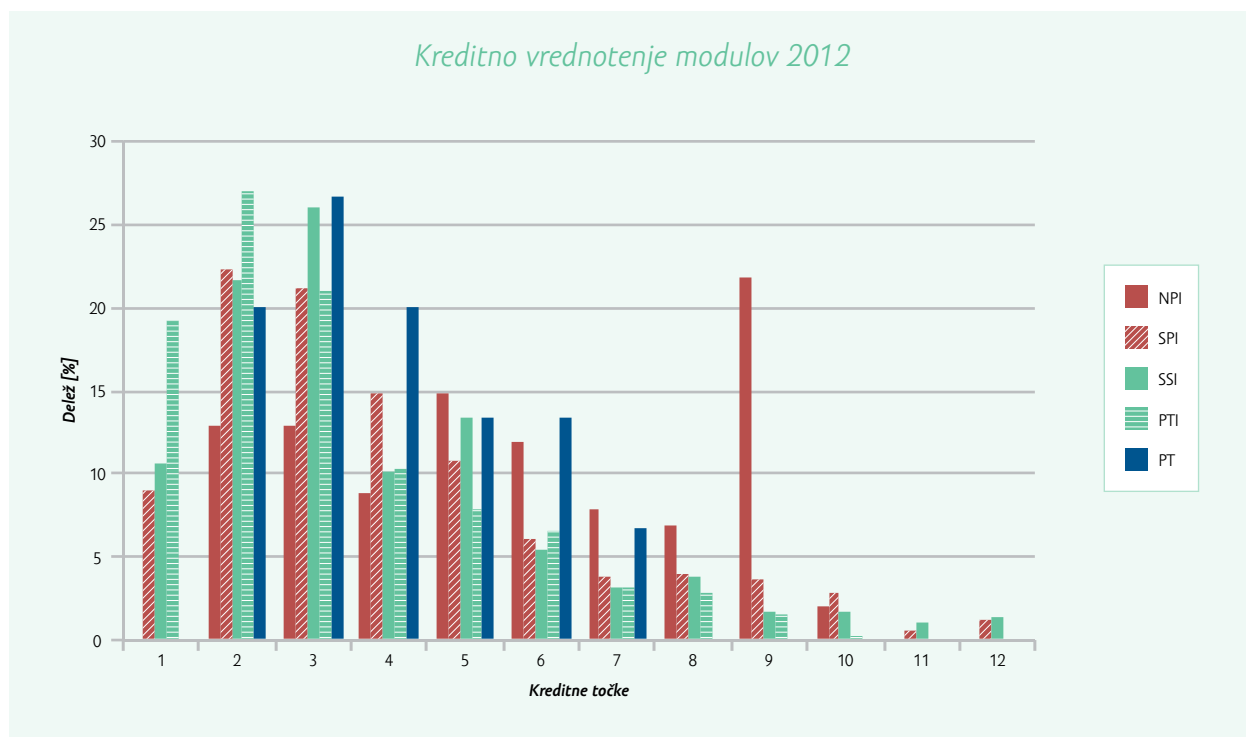
Sledila sta srednje poklicno izobraževanje in poklicni tečaj, njuna deleža sta precej izenačena. Na ravni srednjega strokovnega in poklicno tehniškega izobraževanja pa sta deleža modulov, ki vsebujejo praktični pouk najnižja, vendar dokaj izenačena. Vsi rezultati, ki smo jih dobili so, glede na poznavanje posebnosti posameznih ravni izobraževanja, pričakovani. V primerjavo z letom 2010 smo zabeležili rahlo povečanje števila modulov s praktičnim poukom v odprtih kurikuli programov srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja.

Primerjava deležev modulov odprtega kurikula vseh ravni izobraževanja glede na kreditno vrednotenje

Kreditno ovrednotenje modulov odprtega kurikula je sestavni del procesa oblikovanja odprtega kurikula. Težave, ki smo jih na šolah zaznali v preteklosti pri kreditnem vrednotenju, so bile pogosto povezane s številom modulov. Veliko število modulov je praviloma pomenilo tudi več težav, saj je običajno zmanjkalo kreditnih točk za realno ovrednotenje modulov. Zato je prihajalo do kreditne precenjenosti oziroma podcenjenosti. 1 kreditna točka namreč pomeni 25 ur dijakovega dela.

Zanimalo nas je, kakšna je porazdelitev modulov odprtega kurikula glede na podeljene kreditne točke. Rezultate smo prikazali v naslednjem grafikonu.

Grafikon 21: Razporeditev deležev modulov odprtega kurikula glede na kreditno vrednotenje

Grafikon 21 je pokazal razporeditev modulov odprtega kurikula, ki je primerljiva z razporeditvijo gleda na število ur. Kljub temu pa so vidna nekatera odstopanja. Na ravni nižjega poklicnega izobraževanja in poklicnega tečaja ni modulov odprtega kurikula ovrednotenih z 1 kreditno točko. Na porazdelitev je močno vplivalo precenjenost in podcenjenost modulov glede na dodeljene kreditne točke. Precenjenost modulov odprtega kurikula se je pojavila v primerih, ko je bilo v odprtem kurikulu manjše število modulov in so imele šole in zavodi več maneverskega prostora pri dodeljevanju kreditnih točk.

Problematicni so po našem mnenju primeri podcenjenosti modulov odprtega kurikula. Z analizo smo ugotovili, da je takih modulov na ravni NPI 6 (4,3 %), na ravni SPI je takih 148 (11,5%), na ravni SSI je teh modulov 196 (13,1 %), na ravni PTI smo našli 23 modulov (5,7 %) in na ravni PT je 1 modul (5,8 %).

Podcenjenost modulov se je praviloma pojavljala v manjših moduli odprtega kurikula, ki so bili ovrednoteni z 4 kreditnimi točkami, pri večjih moduli pa je ta pojav precej manj pogost.

4 UGOTOVITVE SPREMLJANJA

Z evalvacijo smo želeli ustvariti celovito sliko o strukturah odprtega kurikula, obravnavali smo vse sklope, ki so po našem mnenju pomembni in so prispevali k celovitosti informacije. V raziskavi smo prišli do nekaterih splošnih ugotovitev, ki jih predstavljamo v nadaljevanju.

4.1 Splošne ugotovitve

Analiza struktur odprtega kurikula z vidika poimenovanja modulov kaže velike razlike v smiselnosti. Zasledili smo module odprtega kurikula s kratkim in jasnim poimenovanjem, z nekaj besedami ustrezno predstavljajo vsebino ali kompetence modula, našli pa smo tudi imena, ki so nejasna, ne predstavljajo vsebine, so zelo splošna ali celo enaka, kot pri drugih predmetih ali strokovnih modulih v izobraževalnem programu. Zavedamo se dejstva, da je o imenu modula odprtega kurikula težko soditi, če ne poznamo vsebine (vsebine katalogov znanja za module odprtega kurikula nismo proučevali, čeprav smo ugotovili, da bi bilo v nekaterih primerih zelo umestno) Iz analiziranega ugotavljamo, da je preglednost struktur odprtega kurikula z vidika prepoznavanja vsebin in kompetenc zelo vprašljiva. Netransparentnost je še posebej očitna pri modulih z zelo splošnim imenom, ki imajo veliko število ur.

V odprtih kurikulah izobraževalnih programov, ki so jih šole izvajale v kombiniranih oddelkih, so pogosto izbirni strokovni moduli enega ali več programov.

Zasledili smo tudi module odprtega kurikula, ki niso povezani s strokovnim področjem, npr. Obvladovanje tipkanja, Trženje, Pravo in državljanska kultura idr., na drugih strokovnih področjih. Opazili smo tudi, da so šole v strukturo odprtih kurikulov vključile module iz različnih izobraževalnih programov, ki jih sicer izvajajo.

Na nekaterih strokovnih področjih so pri pripravi odprtega kurikula potekala usklajevanja in dogovori v okviru študijskih skupin ali šol predvsem o smiselnosti

in vključevanja izbirnih strokovnih modulov. Rezultat tega se je pokazal v oblikovanju vsebinsko sorodnih modulov na določenem strokovnem področju, ki so se običajno razlikovali v imenih, številu ur ali kreditnem vrednotenju

Iz izpolnjenih vprašalnikov smo zaznali relativno veliko primerov, kjer struktura odprtega kurikula ni bila načrtovana za celotno trajanje izobraževanja ene generacije dijakov.

Opazili smo, da se v modulih odprtega kurikula pojavljajo vsebine, ki so pri prenovi izobraževalnih programov izpadle iz programov oziroma niso več samostojni predmeti npr. podjetništvo, estetika, zdravstvena vzgoja itd.

Opazili smo tudi, da se v odprtem kurikulu pojavljajo vsebine iz starih izobraževalnih programov, ki v prenovljenih programih, izdelanih na podlagi poklicnih standardov, niso bile prepoznane kot pomembne za opravljanje poklica.

Ugotovili smo, da so dale šole dokaj velik poudarek zaključevanju izobraževalnih programov, predvsem poklicni maturi. Moduli odprtega kurikula, ki so namenjeni pripravi na zaključni izpit ali poklicni maturo so praviloma krajši od 25 ur, pogosto so to dodane ure predmetom mature ali zaključnega izpita, sporno pa je tudi njihovo kreditno vrednotenje.

Splošna ocena stanja pri načrtovanju odprtega kurikula je klub nekaterim pomanjkljivostim dobra. Opazen je napredek v primerjavi s prvimi leti, ko so šole začele z oblikovanjem modulov in strukture odprtega kurikula. Večina šol veliko pozornost namenja strokovnim znanjem. Prepoznale so tudi pomen povezovanja strokovnega in splošnega znanja.

4.2 Ugotovitve, povezane s sklopi evalvacije

V evalvaciji 2012 smo opazili precejšen napredek pri izbiri imen modulov odprtega kurikula. V evalvaciji 2010 smo pogosteje našli nerazumljive kratice ali imena, ki o vsebini modula niso veliko povedali. Skladno s priporočili so šole redkeje poimenovala module, ki so jih pripravile z enakim imenom, kot je v izobraževalnem programu že obstajalo za predmete oziroma strokovne module.

Porazdelitev modulov odprtega kurikula po statusih je bila v glavnem pričakovana in je potrdila naše domneve o vsebinah, ki se pojavljajo v modulih. Razporeditve statusov v posameznih ravneh sovpadajo z naravnostjo posameznih ravni izobraževanja, ki so bile zajete v evalvaciji.

Proučevanje števila ur modulov je pokazalo, da obstajajo pomembne razlike pri oblikovanju modulov odprtega kurikula v primerjavi z ostalimi ravnmi samo pri nižjem poklicnem izobraževanju. Večje število ur je verjetno povezano s predpostavko, da je za doseganje ciljev programa potrebno uporabiti drugačne metode dela, prilagojene populaciji, ki se izobražuje v teh programih.

Pričakovali smo, da so delitve dijakov v skupine močno povezane z izvajanjem praktičnega pouka. Trditev je bila v mnogo primerih potrjena. Rezultati kažejo, da se šole in zavodi pri delitvah dijakov v skupine obnašajo večinoma zelo racionalno in jih v modulih odprtega kurikula uveljavljajo samo v res nujnih primerih. Pogosto smo v analizi našli module, kjer bi delitve glede na vsebino pričakovali (npr. vsebine informatike, pa delitev ni bilo. Mogoče temu stanju botruje tudi dejstvo, da na nekaterih šolah v nekaterih izobraževalnih programih obstajajo oddelki, ki imajo velikost skupine.

V anketi smo se usmerili na praktični pouk, ki se izvaja na šoli, čeprav vemo, da se izvaja v modulih odprtega kurikula tudi praktično izobraževanje pri delodajalcih. Iz evalvacije 2010 zvedemo, da teh primerov ni veliko, res pa je, da je ta način sodelovanja šol in delodajalcev v porastu. Obseg praktičnega pouka v modulih odprtega kurikula je v mejah pričakovanega in po našem mnenju skladen z ravnmi izobraževanja. Iz primerjave podatkov analize 2010 pa lahko ugotovimo, da beležimo trend povečanja deleža praktičnega pouka v modulih odprtega kurikula.

Kreditno vrednotenje modulov odprtega kurikula povzroča šolam in zavodom veliko težav. Oblikovanje velikega števila majhnih modulov z razpoložljivim številom kreditnih točk (število kreditnih točk za odprti kurikulum je določeno v izobraževalnem programu), onemogoča realno kreditno vrednotenje. Predvsem v programih srednjega strokovnega izobraževanja smo opazili veliko število modulov odprtega kurikula z majhnim številom ur, ovrednotenih z 1 kreditno točko. Število takih modulov se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2010 povečalo. Nekateri šole so iskale rešitev v razbitju kreditne točke na polovice in četrtine (0,5 in 0,25 kreditne točke). Opazili smo tudi poskuse, da se moduli odprtega kurikula ovrednotijo v paketu, kar pomeni, da vrednost posameznega modula ni določena. Oba navedena primera sta nesprijemljiva, saj je kreditno vrednotenje namenjeno prenosu in priznavanju pridobljenih znanj in spretnosti.

Zanimivo je bilo zasledovati principe, po katerih šole in zavodi razporejajo module odprtega kurikula v letnike izobraževalnih programov. Prikazana razporeditev modulov je bila v skladu z našimi pričakovanji. Glede na prakso, ki se je uveljavila v prvih letih uveljavljanja izobraževalnih programov smo pričakovali večji delež modulov, ki so jih šole izvajale v več običajno zaporednih letnikov. Pričakovali pa smo nizek delež modulov odprtega kurikula, ki jih šole izvajajo v vseh letnikih v programih srednjega poklicnega izobraževanja (3 leta) in programih srednjega strokovnega izobraževanja (4 leta).

Zanimalo nas je, v kolikšni meri obstaja izbirnost modulov odprtega kurikula na šolah in zavodih. Predpostavljali smo, da je delež nizek, kar so rezultati evalvacije potrdili. Izbirnost na tem področju je domena predvsem večjih šol in šolskih centrov, manjše šole pa zaradi majhnega števila dijakov te možnosti praktično nimajo.

V evalvaciji smo ugotavljali, kakšen je delež modulov odprtega kurikula, za katere so bili izdelani katalogi znanja. Primerjava obeh obdobjev spremljanja je pokazala porast števila modulov, ki imajo izdelan katalog znanja. Kljub dejstvu, da na nekaterih šolah pripravljajo kataloge vsako leto sproti, smo pričakovali večji delež. Evalvacija leta 2012 je potekala v času, ko so prve generacije praktično vseh izobraževalnih programov že zaključevale izobraževanje, zato smo predvidevali, da obstajajo katalogi znanja za module odprtega kurikula, ki so jih te generacije obiskovale.

5 ZAKLJUČEK

Spremljavi, ki sta opisani v tem poročilu, sta na nek način nadaljevanje evalvacije odprtega kurikula, ki je bila narejena leta 2010, njeni rezultati pa so zapisani v Poročilu o spremljanju odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja, ki je bilo izdelano na Centru RS za poklicno izobraževanje v septembru 2010.

Izvedeni evalvaciji odprtega kurikula v letih 2010 in 2012 sta prinesli zanimive rezultate, na osnovi katerih lahko izluščimo nekaj predvidevanj o bodočem razvoju odprtega kurikula. Interpretacija trenutnega stanja ni namenjena prepričevanju šol in zavodov o ustreznosti opaženih rešitev ali celo vsiljevanju nekaterih modelov, bolj je usmerjena k odpravi prepoznanih napak, lahko pa služi tudi kot pripomoček pri svetovanju.

Mnenja smo, da je odprti kurikulum najbolj prilagodljiv del izobraževalnih programov, ki omogoča spremljanje novosti v strokah in sledenje potrebam gospodarstva in mora ostati v pristojnosti šol in želimo, da to ostane tudi naprej.

Na koncu se želimo zahvaliti vsem šolam in zavodom za sodelovanje, saj brez njihovih podatkov o odprtem kurikulumu tako obsežne spremljave ne bi mogli izpeljati.

KDO IN KAJ JE CPI

Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (CPI) je osrednja razvojna in svetovalna institucija na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji. Med temeljne naloge CPI sodijo priprava strokovnih podlag in metodoloških izhodišč, kompetenčno zasnovanih poklicnih standardov, razvoj sodobnih modularno zasnovanih izobraževalnih programov, izvedba evalvacij in druge aktivnosti, ki pripomorejo k večji kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja ter povezujejo izobraževanje s področjem dela. S tem CPI spodbuja vseživljenjsko učenje in prispeva k razvoju posameznikov ter družbe kot celote.